

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ КРАЇН ЄС В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

В. Корнєєв¹, Г. Матвієнко²

1 – Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

*03014, м. Київ, бульвар Дружби Народів, 38
e-mail: vkorn27@gmail.com*

*2 – Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського
04073, м. Київ, вул. Кирилівська 164
e-mail: halyna.matviienko@gmail.com*

Розглянуто основні виклики розвитку фінансового ринку в умовах діджиталізації. Проведено аналіз особливостей розвитку та регулювання європейського фінансового ринку. Розроблено пропозиції щодо пом'якшення наслідків прояву фінансових ризиків в інформаційну епоху.

Ключові слова: європейський фінансовий ринок, діджиталізація, фінансова і цифрова грамотність, ризики, кіберзлочинність, технологія блокчейн, фінансова стабільність, регулювання фінансового ринку.

Діджиталізація має суттєвий вплив на розвиток фінансових ринків. У сучасну цифрову епоху фінансовий сектор стикається з багатьма проблемами, які необхідно вирішувати в кооперації з міжнародними фінансовими інституціями. Сучасний стан фінансового ринку країн ЄС вимагає пошуку нових рішень, необхідних для розвитку в епоху цифрових фінансів. Ризики на фінансовому ринку мають тенденцію до збільшення, особливо в умовах діджиталізації економіки. Стійкі ризики варіації темпів економічного зростання посилюють необхідність покращення платіжних балансів країн єврозони з високою заборгованістю, а також банківського сектора, спричиненого його низькою прибутковістю. Такі тенденції погіршуються нестабільністю окремих політичних процесів та Brexit. Тривалий період сповільненого економічного зростання може викликати занепокоєння щодо стійкості фінансових систем, спричиненої проблемою заборгованості. Хоча сукупний рівень державного боргу в єврозоні дещо зменшився з 2014 року (довідково: близько 87 % сумарного ВВП у 2018 році), борг у деяких країнах ЄС з високою заборгованістю продовжує зростати [1].

Змінюється міжнародне регуляторне середовище фінансового ринку. Значними є результати роботи Ради з фінансової стабільності (FSB – Financial Stability Board) щодо встановлення стандартів післякризового функціонування фінансових установ. Через впровадження міжнародних стандартів та нових принципів регуляторного співробітництва глобальні фінансові ринки стали більш інтегрованими, а фінансова система більш безпечною та стійкою. Значний прогрес є на регіональному рівні, в єврозоні створено єдиний банківський нагляд, який гармонізує наглядові дії в країнах-членах. Посилено єдиний регламент та розпочато амбітну програму створення Єдиного ринку капіталів (CMU – Capital Market Union). [2] Але поступово, при зменшенні ризику повторення фінансової кризи, розпочаті реформи сповільнюються. Як результат, посилюється фрагментація фінансового ринку, яка в останні роки стала однією з найактуальніших проблем для міжнародних регуляторних органів. Фрагментація фінансового ринку країн ЄС може виникнути з низки причин, таких як технологічні відмінності, різні режими оподаткування або особливості місцевих фінансових структур. Тут можуть впливати також різні практики регулювання та нагляду. На сьогодні транскордонний розподіл ризиків в країнах єврозони знаходиться на низькому рівні [1; 2]. Потрясіння, наявні в окремих країнах (наприклад, в Англії, Іспанії), і надалі будуть спричиняти постійну дисперсію в економічних результатах розвитку єврозони, підриваючи реальну конвергенцію та перешкоджаючи проведенню узгодженої грошово-кредитної політики. Фінансова дезінтеграція особливо стає шкідливою у валютному союзі, де більш розвинені фінансові ринки повинні мати змогу компенсувати відсутність необхідних внутрішньорегіональних амортизаторів, таких як гнучкі курси валют. У майбутньому умови фінансування можуть опинитися під тиском циклічного спаду або повторного виникнення кризових ознак в країнах, які стикаються з проблемами забезпечення і погашення боргу (країни півдня єврозони – Греція, Португалія). Крім того, зниження рейтингів є достатньо ймовірним для банківських установ та страхових компаній [2].

Окремі країни єврозони протягом останніх років активізували макропруденційні інструменти для подолання раніше проблемних питань, пов'язаних з фінансуванням житлової нерухомості. Тому через значну волатильність та зростання ризиків на фінансовому ринку виникає необхідність ідентифікації основних викликів, з якими стикається фінансовий ринок країн ЄС в сучасних умовах.

Проблеми розвитку економіки і фінансового ринку в інформаційну епоху вивчають Г. М. Азаренкова, С. В. Волосович, А. І. Гулей, А. А. Гриценко, Н. М. Краус, М. І. Крупка. Незважаючи на наявні здобутки вчених в частині дослідження процесів діджиталізації фінансового ринку, важливим є визначення нових викликів та передбачення перспектив розвитку фінансового ринку.

Метою статті є ідентифікація основних викликів розвитку фінансового ринку в умовах діджиталізації та передбачення його перспектив при забезпеченні фінансової стабільності, удосконалення регуляторної політики.

Фінансові ринки, які можуть ефективно поглинути шоки і сприяти макроекономічній стабілізації та стійкості, створюють більше політичного простору

в умовах спаду, як для фіскальної, так і для грошово-кредитної політики [1]. Brexit також створює ризики на фінансовому ринку, оскільки у Великій Британії функціонує приблизно п'ята частина фондів приватного капіталу ЄС. Тому Brexit може порушити інвестиції в приватний капітал, оскільки фонди приватного капіталу, які не належать ЄС, можуть реалізовуватися в ЄС лише за жорстких умов. Це говорить про те, що потрібно ще більше зробити для диверсифікації зовнішнього фінансування фірм єврозони, зокрема для малих і середніх підприємств, які, як правило, першими страждають від посилення кредитних умов, коли ризик зростає. Але розвиток ринку відкриває і нові можливості. Наприклад, FinTech надає нові джерела фінансування та можливості для інвесторів, такі як краудфандинг. А робота технічної групи експертів ЄС з питань сталого фінансування, допомагає поглибити ринок “зелених” інвестицій та впровадити спільну систематику стійких фінансових інструментів [2].

У єврозоні створено Єдиний механізм нагляду та сформовано три органи нагляду ЄС щодо банківського, цінних паперів, страхового та пенсійного секторів.

Основними викликами, які пов'язані з ризиками розвитку фінансових ринків та актуалізовані в умовах діджиталізації, є такі.

1. Збільшення кіберзлочинності у фінансовій сфері.

При визначенні системних ризиків розвитку глобальної економіки вирізняються кібер-ризик (найбільш явний), геополітичні ризики та торговельні війни, економічне сповільнення у США та Азії, вихід Великої Британії з ЄС (Brexit) (рис. 1).

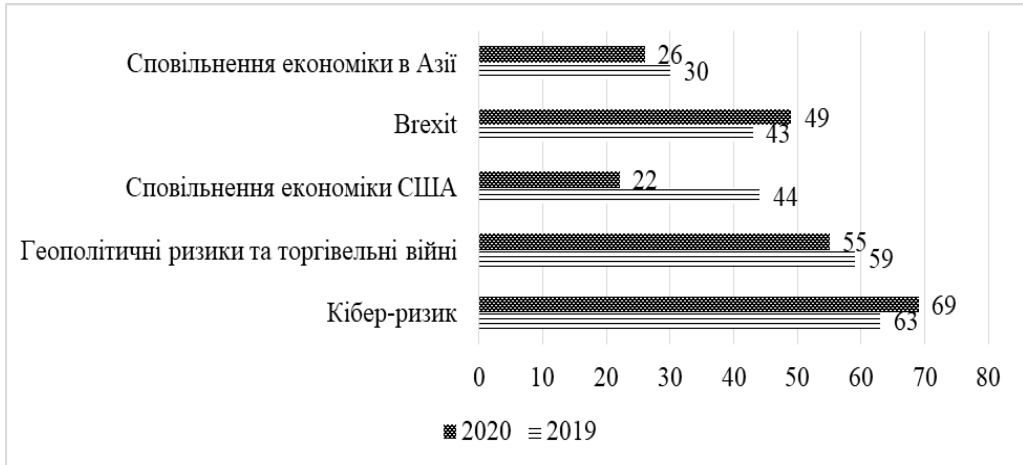

Рис. 1. Основні ризики глобальної економіки, %

Джерело: [3].

Кіберзлочинність, пов'язана з деструкцією фінансових послуг, збільшилася на 480 % з 2017 по 2018 рік [4]. Кожна кібератака дорого обходиться фінансовим установам, тому потрібні інноваційні рішення для уникнення та попередження

кіберзлочинності. Основою нових транзакцій стає технологія блокчейн. Оскільки щораз більше установ застосовують технологію розподіленого реєстра (DLT), блокчейн надалі стане фактичним рішенням для збереження фінансових даних у безпеці. Але інтеграція DLT з існуючою фінансовою інфраструктурою створює серйозні перешкоди, які необхідно подолати [5].

2. Дотримання регуляторних норм на фінансовому ринку.

Зміни регуляторного середовища є постійним викликом для фінансових установ усіх типів. Впровадження регуляторних технологій Regtech може допомогти полегшити тягар дотримання вимог, використовуючи новітні технології FinTech для вирішення відповідності нормативним вимогам та RegTech для взаємоузгодження між регуляторами і фінансовими інституціями. Основними перевагами використання RegTech є формування автоматизованої звітності, аудиту та упорядкування процесів. У регулюванні фінансових ринків важливим є узгодження рамок неплатоспроможності сфери, у якій синергія між банками та ринками капіталу є особливо сильною [5]. Забезпечення прозорих та ефективних рамок неплатоспроможності є основою транскордонних операцій на ринках капіталу. Такі “запобіжники” гарантують довіру і правову визначеність для емітентів та інвесторів, збільшують очікувану прибутковість інвестицій і тим самим стимулюють інвестиції як на кредитному, так і на ринку капіталів [6]. Наприклад, у банківській сфері повна гармонізація ієрархії кредиторів щодо неплатоспроможності банку є однією зі сфер, де досягнення відчутних результатів мало б великий вплив [1; 6]. Кінцевим фокус-результатом зазначених дій є прагнення до вищих темпів економічного зростання, забезпечення розвиненої місцевої економіки та кращого розподілу приватних ризиків.

Друга сфера, якій приділяється значна увага, стосується конвергенції нагляду. Розвиток технологій та продуктів, зміни клімату та зростання кіберзлочинності все частіше вимагають узгодженого підходу і чіткої структури управління та підзвітності для Європейського органу з цінних паперів та ринків (ESMA). Але, незважаючи на значні законодавчі зусилля, нещодавній перегляд Регламенту Європейської ринкової інфраструктури (EMIR 2), у якому розширено нормативно-правову базу ЄС стосовно клірингових заходів (які є системно важливими для ЄС, але проводяться в країнах, які не є членами ЄС, в тому числі в Лондоні після Brexit) [6].

3. Використання BigData на фінансовому ринку.

Великі дані надають як багато можливостей, так і обмежень для постачальників фінансових послуг. Використовуючи соціальні медіа, бази даних споживачів, можна значно покращити обслуговування клієнтів і, водночас, краще захистити їх власні інтереси. Тому слід забезпечити потужні технології аналізу даних [5].

4. Використання штучного інтелекту (ШІ) на фінансовому ринку.

Експерти галузі вважають, що ШІ перетворить майже всі аспекти галузі фінансових послуг, автоматизоване управління грошовими ресурсами, перевірка клієнтів та банкінг. Віртуальні агенти та чати можуть забезпечити цілодобову доступність фінансових послуг, наприклад, негайно відповідати на договірні

питання, такі як платіжні засоби, виписки про витрати або рух рахунків та перекази, або навіть миттєве обслуговування страхових вимог [5; 8].

Завдяки цим змінам тепер можна краще використовувати можливості штучного інтелекту, і, як наслідок, його використання значно зростає не лише в фінансовому секторі, а також в цілому в економіці. Тільки за період з 2016 по 2017 рр. інвестиції в штучний інтелект зросли в 3,5 рази (рис. 2) [7]. Однак інвестиції в ШІ значно відрізняються між регіонами. За даними, опублікованими Європейською Комісією, у грудні 2018 р. приватні інвестиції у штучний інтелект становили понад 6,5 млрд євро в Азії та понад 12 млрд євро в Північній Америці, тоді як в Європі – менше 3,5 млрд євро [7].

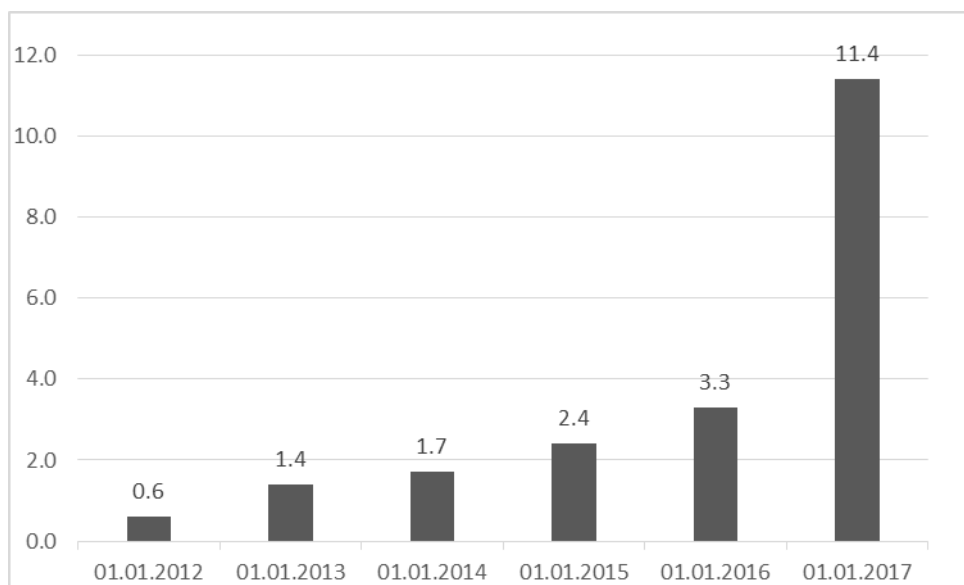

Рис. 2. Інвестиції в штучний інтелект, млрд євро

Джерело: [7].

Оскільки фінансові продукти часто пов'язані з придбанням “нефінансових” активів (як засіб для досягнення мети), фінансову пропозицію можна вбудувати безпосередньо в операцію з купівлі, використовуючи методи прогнозування ШІ та розпізнавання шаблонів. Однак трансформаційний потенціал ШІ виходить далеко за межі вдосконалення процесів та обслуговування клієнтів. Це може дозволити установам повністю переглянути свої основні пропозиції, розблокувавши невикористані сегменти ринку та можливості отримання доходів за допомогою нових продуктів та послуг [6].

Для виявлення шахрайства та протидії відмиванню грошей можливим є застосування особливостей виявлення шаблону інтелектуальної власності на основі

даних, об'єднаних між установами. Це може бути достатньо ефективним, оскільки дозволить забезпечити прозорість потоків фінансових операцій. Працівники закладів фінансових послуг можуть отримати користь від ШІ в робочому середовищі, що поєднує сильні сторони ШІ з людськими якостями. Для цього можуть знадобитися суттєві зміни в організаційній структурі, її культурі та наборі кваліфікації робочої сили. Позбавляючи людей від звичайних завдань, очікується, що така організаційна зміна призведе до значно більшої продуктивності та задоволеності роботою. Штучний інтелект вже успішно використовується багатьма компаніями. Так, у комерційному кредитуванні партнерство HSBC з Tradeshift використовує ШІ для аналізу ланцюгів поставок для оптимізації рішень щодо фінансування оборотних коштів [6]. При обробці страхових відшкодувань бельгійська страхова компанія Ageas використовує ШІ для аналізу надісланих клієнтами фотографій для оцінки шкоди автомобілям, звільняючи її від необхідності надсилати слідчих для оцінки шкоди. Для впровадження ШІ від фінансових установ може знадобитися оновити та, можливо, повністю переробити існуючу інфраструктуру даних.

Друга передумова для впровадження технологій ШІ – це наявність достатньо кваліфікованої робочої сили [8].

5. Застосування Fintech на ринку фінансових послуг.

Багато невеликих технологічних компаній стають значними конкурентами на фінансовому ринку. Усвідомлюючи, що партнерство з цими досвідченими стартапами може бути більш розумним, ніж протистояти їм, значна кількість керівників фінансових служб заявляють, що планують співпрацювати з FinTech компаніями у майбутньому [5]. Всесвітній економічний форум прогнозує, що до 2021 року інвестиції в технології досягнуть 58 млрд доларів. Фінансові установи займаються стартапами fintech як інвестори чи через стратегічні партнерства. За даними McKinsey Panorama, майже 80 відсотків фінансових установ уклали партнерські відносини з FinTech компаніями. Тим часом глобальні венчурні інвестиції в FinTech у 2018 році вже досягли 30,8 млрд доларів, що в 17 раз більше ніж у 2011 році (рис. 3) [9]. Очікується, що інвестиції фінансових установ досягнуть 10 млрд доларів США на рік до 2020 року. Нещодавній узгоджений план ЄС щодо ШІ має на меті збільшити державні та приватні інвестиції в технології до 20 млрд євро на рік до 2028 року, а фінансові послуги є одним із пріоритетних напрямів. Поєднання досвіду в передових сферах моделювання, аналітика та доступність даних, необхідних для застосування технологій ШІ, матимуть вплив на структуру фінансових установ та склад їх робочої сили [10].

6. Утримання клієнтів у сфері споживання фінансових послуг.

Найбільш важливим для більшості клієнтів у поточному періоді є персоналізація, більш автоматизовані послуги та полегшений доступ до послуг. Фінансові установи, які можуть це забезпечити, захоплять свою (і все більш зростаючу) частку ринку. ЄЦБ підтримує зусилля з розвитку ринку, встановлюючи сучасну інфраструктуру ринку. Наприклад, у 2018 році ЄЦБ запустив цільовий миттєвий розрахунок платежів (TIPS), який дозволяє постачальникам платіжних

послуг пропонувати клієнтам перекази коштів у режимі реального часу та цілодобово по всій Європі [2; 5].

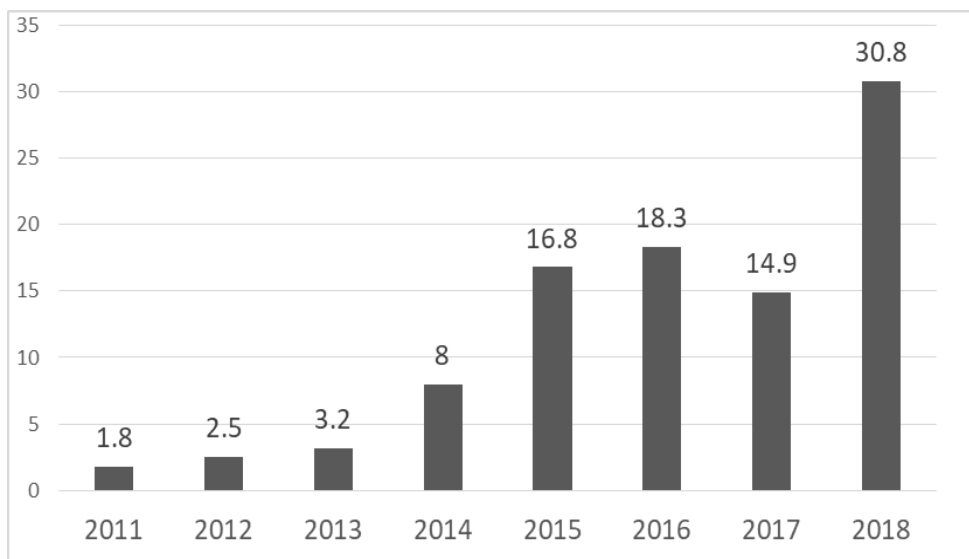

Рис. 3. Глобальні венчурні інвестиції в FinTech, млрд дол

Джерело: [9].

7. Утримання працівників-провайдерів як продуцентів фінансових послуг.

Сьогодні компаніям з фінансових послуг не тільки важко залучати клієнтів, але й важко залучати працівників. Відсутність кваліфікованих кадрів для виконання нових технологічних задач та уникнення довгострокової зайнятості серед висококваліфікованих спеціалістів. Установи, які хочуть залучити та утримати кваліфіковану робочу силу, повинні змінити свою філософію. Більше не достатньо пропонувати хорошу оплату та пільги. Тепер працівники очікують, що роботодавці виховують культуру, яка відповідає цінностям та способу життя працівника [1; 5].

8. Блокчейн-інтеграція на фінансовому ринку.

Блокчейн стає ключовим компонентом у боротьбі з кіберзлочинністю. Але безпека даних – не єдина перевага для блокчейнів у фінансовому секторі. Цінність блокчейн – у широкому спектрі банківських та інвестиційних рішень. Від вирішення проблем, з якими стикаються інвестиційні банки, до допомоги клієнтам зробити більш безпечними платіжні операції, список щодня зростає [5; 10].

9. Досвід та очікування клієнтів на фінансовому ринку.

Очікування клієнтів є одним з найважливіших питань, з якими стикаються фінансові компанії. Клієнти банків очікують, що банкінг буде мобільним, і їм байдуже, чи банк є FinTech. Зміна традицій потребуватиме часу та інвестицій, але більшою мірою відкритості [2; 5].

10. Перетинання цифрового розриву в маркетингу фінансових послуг.

Успіх в епоху цифрового банкінгу означає більше, ніж наявність мобільного додатку. Це означає оцифровувати весь бренд. Зараз потрібно скористатися великими даними та ШІ, щоб знайти потенційних клієнтів та надати спеціальні пропозиції в режимі реального часу. Згідно з останнім опитуванням, лише 7 % фінансових компаній впровадили хмарний набір технологій [5; 6].

11. Вплив на фінансовий ринок глобальної зміни клімату.

У березні 2018 року ЄС ухвалив план дій щодо фінансування сталого зростання, який визначає комплексну стратегію ЄС щодо того, як фінансовий сектор міг би підтримати перехід до клімату нейтральної, кругової та інклюзивної економіки.

План дій ґрунтується на трьох цілях політики: управління фінансовими ризиками, що виникають внаслідок зміни клімату, виснаження ресурсів, деградації довкілля та соціальних питань; переорієнтовані потоки капіталу на постійні інвестиції для досягнення стійкого і всеосяжного зростання; сприяння прозорості та довготерміновості у фінансово-економічній діяльності [1].

У межах Європи обговорення фінансових аспектів зміни клімату розпочато з постійної роботи Європейської комісії з розробки таксономій, спрямованих на підтримку прозорості та, відповідно, коригувань на ринку, до створення Мережі екологізації фінансової системи (NGFS), де центральні банки та фінансові нагляди з п'яти континентів об'єднали зусилля для підтримки переходу до низьковуглецевої економіки та управління ризиками зміни клімату.

У фінансових установах зараз в більшості відсутнє чітке розуміння наслідків впливу ризиків, пов'язаних із зміною клімату. Частково це стосується дефіциту досить ґрунтовних публічних даних [2].

По-перше, зміни клімату можуть вплинути на фінансову стабільність безпосередньо через вплив частіших та важких катастроф та через зміну розвитку економіки, важливу частину якої становлять фінансові ринки.

По-друге, на фінансові ринки можуть негативно вплинути невизначеності, пов'язані з термінами та швидкістю процесу пристосування до економіки з низьким вмістом вуглецю. Фізичні ризики, коли вони реалізуються, можуть суттєво знищити вартість застави та активів і мати вплив, зокрема, на страхові зобов'язання. Це може призвести до зменшення цінності застави та активів для великої кількості фінансових установ. Страхові зобов'язання особливо піддаються підвищеній частоті та тяжкості кліматичних та погодних явищ, які завдають шкоди майну або порушують торгівлю. Розробка нових моделей покращила б можливість прогнозування та управління ризиками, пов'язаних зі страховим покриттям та ціноутворенням.

З точки зору соціального забезпечення, існує ризик, що певні втрати можуть стати незабезпеченими. Наприклад, нерухомість у районах, уразливих від повеней, пожеж чи ураганів, стає важче та дорожче страхувати. Це може збільшити витрати для домогосподарств та нефінансових корпорацій, а також урядів у випадках, коли вони виступають страховиками останньої інстанції [1; 2].

Таблиця 1

Рекомендації ЄС щодо зменшення впливу кліматичних ризиків на фінансовий ринок

Регуляторні заходи/дії	2019 NGFS Рекомендації	План дій 2018 року і регуляторні пропозиції та Пропозиції ESRB (Європейської ради з системного ризику)
Моніторинг пов'язаних з кліматом ризиків	Центральним банкам та наглядовим органам рекомендується розробити методики вимірювання кліматичних ризиків, включаючи прогнозний аналіз сценарію та стрес-тести	ESRB запропонував, європейським Наглядовим органам включати сценарії кліматичного ризику в стрес-тести, і проводити аналітичну роботу
Розвиток таксономії	Регулюючі органи повинні розробити таксономію, яка спрямована на сприяння: управління кліматичними ризиками фінансових установ; оцінку потенційного ризику відмінностей між зеленими та коричневими активами; мобілізацію капіталу для зелених інвестицій	Комісія запропонувала для ЄС класифікаційну систему стійкої економічної діяльності (таксономія), яка спрямована на допомогу інвесторам при перенаправленні капіталу на зелені інвестиції. Це відображено в стандарті зелених облігацій та вимогах до розкриття інформації, і потенційно може бути використано у контексті підтримки низьковуглецевої економіки
Просування розкриття інформації	Нефінансові та фінансові установи повинні прийняти Рекомендації FSB TCFD (Цільова група з питань розкриття інформації про клімат) щодо розкриття інформації	Комісія запропонувала розкриття інформації по регулюванню та щодо низьковуглецевих орієнтирів

Продовження таблиці 1

<p>Включення пов'язаних з кліматом ризиків у пруденційні рамки</p>	<p>Центральним банкам та наглядовим органам рекомендуються інтегрувати пов'язані з кліматом ризику в нагляд шляхом: підвищення обізнаності та просування оцінки кліматичного ризику серед фінансових установ; встановлення нагляду щодо управління кліматичними ризиками; можливість інтеграції кліматичних ризиків у пруденційні рамки</p>	<p>У Плані дій Комісія заявляє, що буде вивчати можливість включення кліматичних ризиків у політику управління ризиками фінансових установ та потенційне калібрування вимог до капіталу для банків як частина CRR / CRD (директива / положення про вимоги до капіталу).</p>
--	---	---

Джерело: [1, с. 131].

Підвищення якості регулювання фінансових ринків та пристосування до нових викликів стає головним пріоритетом у діяльності регуляторів країн євросони. Серед них ЄЦБ є ключовою стороною, оскільки проведення узгодженої грошово-кредитної політики залежить від ступеня фінансової інтеграції в євросоні. Банківська сфера підвищує інтенсивність використання нових інформаційних технологій та значних обсягів даних, що потребує вузькоспеціалізованого людського капіталу. Банки стикаються з посиленою конкуренцією з боку інших фінансових посередників, що використовують нові можливості діджиталізації, зокрема такі, як новації у платіжних системах та консультаційних послугах. Зміна технологій у впровадженні нових послуг та бізнес-моделей розгорнулася зі зростанням ролі сектору FinTech та поширенням інноваційних сервісів обробки інформації та автоматизації у фінансових послугах. Крім того, регулятори прагнуть виявляти загрози фінансовій стабільності за допомогою нових форм запобігання системному ризику [6]. Цифрова революція змінила попит і пропозицію фінансових послуг. Фінансова грамотність операційно все більш розуміється як цифрова грамотність.

Фінансовий ринок країн ЄС переживає глибоку перебудову в умовах низьких процентних ставок та прибутковості. Немає сумнівів, що першим впливом цифрового сплеску буде руйнування меж діяльності компаній та посилення конкурентоспроможності банківських установ і ринків. Зростання конкурентного тиску може змусити банки взяти на себе ще більший ризик, намагаючись підвищити прибутковість [1]. Існує небезпека розвитку паралельної системи платежів, яка не контролюється належним чином центральними банками. Друге занепокоєння виникає, якщо частина фінансових установ покладається на фірму BigTech (або

декілька з них), яка надає сторонні послуги (скажімо, зберігання, передача даних або аналітика), використовуючи спеціальні “хмарні” технології. Банківський сектор наражається на ризики якості свого кредитного портфелю, в якому дебіторами є енергетичні компанії (оскільки діяльність останніх залежить від квот та обсягів викидів вуглецю в дотриманні захисту довкілля). Страховий сектор піддається впливу як “кліматичних” зобов’язань, так і активів. Значними зберігаються ризики кіберзлочинності. Загрози кібератак або операційний збій можуть становити системний ризик. Розповсюдження AI-технологій та моделей у поєднанні зі своєю складністю можуть виявитися вразливими до нових форм кіберзлочинності. Тому незамінним є встановлення вимог кібербезпеки щодо використання інструментів ШІ. Використання штучного інтелекту повинно відповідати ключовим вимогам у діяльності ринкових операторів: технічна надійність та безпека; конфіденційність та управління даними; прозорість; різноманітність, недискримінація та справедливість; суспільне та екологічне благополуччя; підзвітність [10]. Передбачення і врахування потенційних викликів розвитку фінансового ринку та розуміння його змінних тенденцій при розробці регуляторної політики дає можливість забезпечити його стійкий розвиток.

Список використаної літератури

1. Financial Stability Review [Electronic resource] / Luis de Guindos // European Central Bank. – May 2019. – Access mode: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fsr/-ecb.fsr201905~266e856634.en.pdf>
2. Benoît Cœuré. European capital markets: priorities and challenges. European Central Bank. [Electronic resource]. – Access mode: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp190625_1~49befd1908.en.html
3. Joseph King. DTCC Systemic Risk Barometer Survey Launching in September (Aug 30, 2019)DTCC. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.dtcc.com/dtcc-connection/-articles/2019/august/30/dtcc-systemic-risk-barometer-survey-launching-in-september>
4. Nick Ismail (2019). Data breaches reported to FCA have risen 480% from financial services firms. InformationAge. [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.information-age.com/data-breaches-financial-services-firms-123479537/>
5. George Burlakov. 10 Challenges for the Financial Services Industry in 2019 . technorely.Technorely. [Electronic resource]. – Access mode: <https://technorely.com/blog/-financial-industry-challenges/>
6. European Financial Stability and Integration Review (2019). European Commission. [Electronic resource]. – Access mode: https://ec.europa.eu/info/publications/european-financial-stability-and-integration-report-efsir_en
7. Fernandez, Ana, Artificial Intelligence in Financial Services (April 5, 2019). Banco de Espana Article 3/19. Available at SSRN [Electronic resource]. – Access mode: <https://ssrn.com/abstract=3366846> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3366846>
8. Ernst & Young. Artificial Intelligence in Europe, Outlook for 2019 and Beyond. [Electronic resource]. – 2018. – Access mode: https://pulse.microsoft.com/uploads/prod/-2018/10/WE_AI_Report_2018.pdf

9. Synergy and disruption: Ten trends shaping fintech. By Jeff Galvin, Feng Han, Sarah Hynes, John Qu, Kausik Rajgopal, and Arthur Shek. Mckinsey [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/synergy-and-disruption-ten-trends-shaping-fintech>
10. Digital disruption in financial markets. Xavier Viveso (May 2019). Organisation for Economic Co-operation and Development [Electronic resource]. – Access mode: [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP\(2019\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP(2019)1/en/pdf).

References

1. Luis de Guindos Financial. (May 2019). Stability Review. [Site of European Central Bank]. www.ecb.europa.eu. Retrieved from: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fsr/ecb.fsr201905~266e856634.en.pdf>
2. Benoît Cœuré. (2019). European capital markets: priorities and challenges. [Site of European Central Bank]. www.ecb.europa.eu. Retrieved from: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp190625_1~49befd1908.en.html
3. Joseph King. (Aug 30, 2019). DTCC Systemic Risk Barometer Survey Launching in September [Site of DTCC]. www.dtcc.com. Retrieved from: <http://www.dtcc.com/dtcc-connection/articles/2019/august/30/dtcc-systemic-risk-barometer-survey-launching-in-september>
4. Nick Ismail (2019). Data breaches reported to FCA have risen 480% from financial services firms. (2019). [Site of InformationAge]. www.information-age.com. Retrieved from: <https://www.information-age.com/data-breaches-financial-services-firms-123479537/>
5. George Burlakov. (2019). 10 Challenges for the Financial Services Industry in 2019. [Site of Technorely]. technorely.com. Retrieved from: <https://technorely.com/blog/financial-industry-challenges/>
6. European Financial Stability and Integration Review (2019). [Site of European Commission]. ec.europa.eu. Retrieved from: https://ec.europa.eu/info/publications/european-financial-stability-and-integration-report-efsir_en
7. Fernandez, Ana, (April 5, 2019). Artificial Intelligence in Financial Services Banco de Espana Article 3/19. ssrn.com. Retrieved from: <https://ssrn.com/abstract=3366846> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3366846>
8. Ernst & Young (2018), Artificial Intelligence in Europe, Outlook for 2019 and Beyond. [Site of Microsoft]. pulse.microsoft.com. Retrieved from: https://pulse.microsoft.com/uploads/prod/2018/10/WE_AI_Report_2018.pdf
9. Synergy and disruption: Ten trends shaping fintech. (2019) By Jeff Galvin, Feng Han. [Site of Mckinsey]. www.mckinsey.com. Retrieved from: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/synergy-and-disruption-ten-trends-shaping-fintech>
10. Xavier Viveso (May 2019). Digital disruption in financial markets. [Site of Organisation for Economic Co-operation and Development]. one.oecd.org. Retrieved from: [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP\(2019\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP(2019)1/en/pdf) 680.

Стаття надійшла до редколегії 03.09.2019
Прийнята до друку 23.10.2019

CHALLENGES AND PROSPECTS OF THE EU FINANCIAL MARKET DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION

V. Korneev¹, H. Matviienko²

*1 – State Scientific Research Institute for Informatization and Economic Modeling
03014, Kyiv, 38, Druzhby Narodiv Boulevard, 38
e-mail: vkorn27@gmail.com*

*2 – Taurida VI Vernadsky National University
04073 Kyiv, 164 Kyrylivska Str
e-mail: halyna.matviienko@gmail.com*

The main challenges of financial market development in terms of digitization are considered. Digitization has a significant impact on the development of financial markets. In today's digital age, the financial sector faces many challenges that need to be addressed in cooperation with international financial institutions. The current state of the EU financial market requires finding new solutions needed to develop in the digital age. Risks in the financial market tend to increase, especially in the context of digitization of the economy. The persistent risks of variations in economic growth are exacerbated by the need to improve the balance of payments of euro area countries with high debt and the banking sector, which is driven by its low profitability. The features of development and regulation of the European financial market have been analyzed. The main challenges that need to be addressed in today's context of digitization and the risks involved in developing financial markets are: increasing cybercrime in the financial sector; compliance with financial market regulations; use of BigData in the financial market; use of artificial intelligence in the financial market; use of Fintech in the financial services market; customer retention in the consumption of financial services; retention of providers as producers of financial services; blockchain integration in the financial market; experience and expectations of clients in the financial market; experience and expectations of clients in the financial market; crossing the digital divide in the marketing of financial services; impact on the financial market of global climate change. Proposals have been developed to mitigate the effects of financial risks in the information age. Anticipating and taking into account the potential challenges of financial market development and understanding its changing trends in the development of regulatory policy makes it possible to ensure its sustainable development.

Key words: European financial market, digitization, digital literacy, risks, cybercrime, blockchain technology, financial stability, regulation of the financial market.